

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2023

SISÄLLYSLUETTELO

Tulostavoiteasiakirja 2023	1
1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	5
1.1 Lisäämme elinvoimaa	5
1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen.....	5
1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	7
1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	12
1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen	13
1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	14
1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta	17
1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen.....	17
1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut.....	18
1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	19
1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	20
1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys	20
1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	22
2 Toiminnallinen tuloksellisuus.....	22
2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	22
3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	26
4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	27
5 Voimassaolo ja seuranta.....	28
5.1 Liite.....	28
6 Allekirjoitukset.....	28

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY-strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävä kasvua ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen

Osaavan työvoiman saatavuutta pyritään turvaamaan laadukkailla ja tehokkailla TE-palveluilla. Asiakaspalvelussa hyödynnetään tehokkaita verkkopalveluita ja yksilöllistä kasvokkaista palvelua. Työnhakijoille tarjotaan aktiivisesti erilaisia vaihtoehtoja heti työtömyyden alusta lähtien.

Osaamisen kehittämisen osalta palveluita suunnitellaan ennakoivasti ja hankitaan työmarkkinoiden tarpeisiin vastaten hyvässä yhteistyössä TE-toimiston kanssa. ELY-keskus ja TE-toimisto luovat Jatkuvan oppimisen palvelumallia yhteistyössä alueen oppilaitosten kanssa.

TE-palvelu-uudistusta suunnitellaan valtakunnallisesti ja TE-palvelut ovat siirtymässä kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2025 alussa. Myös ELY-keskuksissa tällä hetkellä hoidettavat palvelujen hankintatehtävät siirtyvät uudistuksessa kunnille. Pohjanmaan ELY ja TE-toimisto tekevät yhteistyötä alueen kuntien ja kahden maakuntaliiton kanssa uudistuksen suunnittelussa. Todennäköisesti alueelle syntyy useita työllisyydenhoidon alueita. ELY-keskus ja TE-toimisto tekevät yhteistyötä myös hyvinvointialueiden kanssa osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi.

Rekrytointi- ja koulutuspalveluilla avoimet työpaikat täytetään nopeasti. Osaamistarpeiden ratkaisuihin nähdään tärkeänä hyödyntää entistä enemmän myös kansainvälistä työvoimatarjontaa. Pohjanmaan ELY-keskuksessa on rakennettu vuodesta 2019 lähtien Talent Coastline -ekosysteemiä, jonka vahvistamista ja kehittämistä jatketaan edelleen. Talent Coastlinen toimintaa muotoillaan erityisesti koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartassa 2035 määritellyiden tavoitteiden mukaan. Talent Coastlinen alueellisessa toiminnassa otetaan huomioon tiekartan toimenpidesuunnitelmat. Alueella on jo paljon ulkomaalaistaustaista väestöä ja vahvat pakolaisten vastaanottamisen perinteet. Tämän vuoksi vahva panostus toimivaan kotouttamiseen on tärkeää.

Palveluiden kehittämisessä nähdään tärkeänä alueen strategiset kumppanuudet. Vaasan työllisyyden ekosysteemin rakentaminen on aloitettu vuonna 2020 ja teemana on osaamisen kehittäminen ja varmistaminen ketterästi kokeillen. Työllisyyden ekosysteemissä on neljä palvelupolkua, jotka ovat 1) pitkäaikaistyöttömät ja osatyökykyiset, 2) nuoret, 3) maahanmuuttajat sekä 4) irtisanotut. Vuonna 2022 ekosysteemin vetovastuu siirtyi Vaasan kaupungille. ELY-keskus ja TE-toimisto ovat edelleen tiiviisti mukana ekosysteemin kehittämisessä. Pohjanmaan ELY-keskus ja TE-toimisto toimivat hyvässä yhteistyössä Kokkolan ja muiden Keski-Pohjanmaan kuntien työllisyyskokeilun edistämiseksi. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseen liittyvät alueen veto- ja pitovoiman parantamista edistävät toimet, joita tehdään yhteistyössä sidosryhmien kesken.

TE-toimiston yrityspalvelut ja Talent Coastline -ekosysteemi toimivat vahvasti osana Team Finland -toimintaa.

Ruokajärjestelmän kehittäminen, vihreän siirtymän edistäminen sekä hyvinvoivan ja elinvoimaisen maaseudun tukeminen

Pohjanmaan ELY-keskuksen tavoitteena on tukea kustannuskriisin keskellä olevaa vastuullista, turvallista, uudistuvaa ja kilpailukykyistä ruokajärjestelmää. Alueelle myönnettävillä yritystuilla ja hankkeilla pyritään nostamaan elintarvikkeiden jalostusastetta ja innovaatioita, lisäämään osaamista sekä edistämään vientiä yhteistyössä muiden Team Finland -toimijoiden kanssa. Tuetaan kestävästä tuotantosta ja edistetään ennaltaehkäisevää elintarviketurvallisuutta.

Vihreää siirtymää tuetaan uudistuvilla ja kestäville ratkaisuilla, kuten biotaloutta ja kiertotaloutta tukevilla yritystuilla ja kehittämishankkeilla. Tuetaan uusiutuvien luonnonvarojen kestävästä käyttöä ja ilmastonmuutosta hillitseviä innovaatioita lisäämällä osaamista muun muassa luonnonvaratalouteen liittyen.

ELY-keskus myös edistää hyvinvoivan ja elinvoimaisen maaseudun monipaikkaista kehittämistä. Maaseudun houkuttelevuutta asuinpaikkana lisätään tukemalla yritysten uusia, innovatiivisia liiketoimintaideoita, edistämällä monipaikkaisuutta ja etätyömahdollisuuksia sekä tukemalla nuoria viljelijöitä. Hankerahoituksella lisätään viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä maaseudulla. Myös maaseutumatkailua kehitetään.

Yritysten kasvun ja kansainvälistymisen kehittäminen

Pohjanmaan ELY-keskusalueen kärkitoimialoja ovat uusiutuva energiatalous, maatalouden innovaatiot ja tulevaisuuden ruoka sekä valmistava teollisuus. Uusiutuvan energiatalouden osalta painopisteinä ovat erityisesti kiertotalous, biotalous, clean tech ja energiavarastointi. Maatalouden innovaatioiden ja tulevaisuuden ruoan osalta pyritään entistä korkeampaan jalostusasteeseen ja viennin kasvattamiseen. Valmistavan teollisuuden osalta painopisteitä ovat erityisesti kasvuhaluiset ja kansainvälistyvät yritykset, yritysyhteistyö ja kokonaisratkaisut ekosysteemiajattelun mukaisesti.

Team Finland -toiminnan ydintavoitteena on alueen pk-yritysten viennin edistäminen sekä kasvun ja kansainvälistymisen kiihdyttäminen. Tavoite saavutetaan koko Team Finland -verkoston työkalupakkia hyödyntäen ja kaikkien toimijoiden resursseja parhaalla mahdollisella tavalla käyttäen. Pohjanmaan ELY-keskus koordinoi alueellista

Team Finland -toimintaa Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa hyvässä yhteistyössä ydintoimijoiden ja alueverkostojen kanssa. Team Finland -ydintiimiin kuuluvat ELY-keskuksen yritysasiantuntijoiden lisäksi Business Finlandin, Finnveran, Viexpon sekä TE-toimiston yrityspalveluiden edustajat. Laajoihin ja aktiivisiin alueverkostoihin kuuluvat muun muassa molempien maakuntien kaikki elinkeinoyhtiöt, maakuntaliitot, yrittäjäjärjestöt, kauppakamari ja korkeakoulut.

Pohjanmaan ELY-keskus ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus tekevät tiivistä yhteistyötä Vaasaan suunniteltujen akkutehtaiden toteutumisen edistämiseksi. ELY-keskukset ovat aloitteellisia ja toimivat hyvässä yhteistyössä alueen akkuekosysteemiin liittyvien muiden toimijoiden kanssa. Akkuteollisuuteen liittyvät investoinnit etenevät myös Keski-Pohjanmaalla kaivosten ja kemianteollisuuden saralla. Pohjanmaan ELY-keskus tiivistää yhteistyötään keskeisten toimijoiden kanssa myös Keski-Pohjanmaan maakunnassa.

ELY-keskukset ja Business Finland edistävät toiminnallaan Team Finland -verkoston yhteistyötä ja sitoutuvat yhteisiin Team Finland -tavoitteisiin. Business Finland koordinoi Team Finland -toimintaa valtakunnallisesti ja ELY-keskukset alueellisesti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että TEM-konsernin palvelut toimivat yhteen asiakaslähtöisesti.

Verkostomaisen työskentelyn ja valmentavan johtamisen edistäminen

Pohjanmaan ELY-keskus ja TE-toimisto näkevät tärkeänä ja tehokkaana toimintatapana verkostomaisen toimintakulttuurin virastojen sisällä sekä sidosryhmäyhteistyössä. ELY-keskuksessa ja TE-toimistossa on aloitettu vuonna 2021 siirtymä kohti valmentavaa johtamistapaa. Vuoden 2022 aikana valmentava johtamistapa on tullut osaksi ELY-keskuksen toimintakulttuuria. Toiminnan tavoitteena on myös panostaa hyvään työilma-piiriin sekä edistää työssä jaksamista. Ennakointi ja tiedolla johtaminen otetaan entistä suuremmaksi osaksi toimintakulttuuria.

ELY-keskukset toimivat valmius- ja varautumistoimintaa koskevien alueellisten verkostojen aktiivisena jäsenenä. Tiivistetään yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen sekä alueellisten kumppanien kesken. Tuotetaan verkostoihin monialaista tietoa ja osaamista sekä luodaan tilannekuvaa omassa organisaatiossamme, alueellamme ja ohjaavien tahojen suuntaan. Varaudutaan hoitamaan lakisääteiset tehtävät kaikissa turvallisuustilanteissa, minkä lisäksi kehitetään yhdessä ohjaavien tahojen kanssa valmiuksia vastata valmiuslaissa asetettujen erityistehtävien hoitamista poikkeustilanteissa.

ELY-keskukset osallistuvat aktiivisesti uuden strategiakauden valmisteluun ja erilaisten aluehallinnon rakennevaihtoehtojen määrittelyyn sekä arviointiin. Tuomme ennakoivasti ohjaavien tahojen käyttöön tietoa alueiden tilasta ja aluehallinnon toimintaa koskevista mahdollisuuksista ja kipupisteistä.

Yritysten kehittämisen, yritystukien, Euroopan sosiaalirahaston ja aluekehitysrahaston painotuksien osalta viitataan Keski-Suomen ELY-keskuksen tulossopimukseen.

Liikenne- ja ympäristöasioiden osalta viitataan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tulossopimukseen.

Kalatalouden osalta viitataan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tulossopimukseen.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategisiin painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa* ja *Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY -strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkileikkaavasti kohtiin *Yleistä* ja *Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY-keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista. ELY-keskus toteuttaa ja ottaa huomioon omassa toiminnassaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka koskevat viraston tehtäviä. Tästä toiminnasta ELY-keskus raportoi säännönmukaisesti myöhemmin erikseen annettavan ohjeen mukaisesti. Virasto varmistaa Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF-väline) toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta” (537/2022) vaatimukset huomioiden.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: *Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.*

Pohjanmaan ELY-keskusalue on jo pitkään ollut maan huippua työllisyyden suhteen. Alueen työllisyysaste kuuluu maan korkeimpiin ja työttömyysaste on maan alhaisimpia. Työllisyysaste on kehittynyt myönteisesti viime vuosina jopa ylittäen 80 prosentin tason. Alue palautui koronaviruspandemian aiheuttamasta nopeasta lomautusten noususta nopeasti lähelle aiempaa normaalitasoa ja siitä vuoden 2021 aikana takaisin alueella pitkään vallinneeseen vaikeaan työvoimapulaan.

Työllisyyden kasvun keskeisin edellytys on menestyvä elinkeinoelämä. ELY-keskus tukee yritysten kasvua nykyistä kokonaisvaltaisemman yritysneuvonnan ja osuvien tukitoimien avulla ja on siten mukana luomassa uusia työpaikkoja. Team Finland -toiminnan entistä parempi suunnitelmallisuus ja johdonmukaisuus johdattavat työllisyystavoitteen täyttymiseen.

Erinomaisten työllisyyslukujen vastapuolena ovat alueen suuret haasteet työvoiman saatavuudessa. Alueella on työttömiä työnhakijoita, mutta heidän osaamisensa ei aina vastaa yritysten tarpeisiin. Pohjanmaan ELY-keskus hakee ratkaisuja kohtaanto-ongelmaan antamalla asiakkaille yksilöllistä palvelua, tarjoamalla yksilöllisiä koulutusvaihtoehtoja sekä löytämällä piilevät työvoimatarpeet erityisesti pk-sektorin osalta. Ratkaisuja haetaan myös molemmissa maakunnissa uusilla yhteistyömalleilla: Keski-Pohjanmaalla toimii Kokkolan seudun kuntakokeilu ja Vaasassa toimii ELY-keskuksen alullepanema työllisyyden ekosysteemi, jotka omalta osaltaan kehittävät työllisyyden hoitoa entistä tehokkaammaksi ja laadukkaammaksi. Työllisyyden ekosysteemin toteuttamiseen on valittu kolme kehitettävää palvelupolkua; pitkäaikaistyöttömät ja osatyökykyiset, nuoret

sekä maahanmuuttajat. Kokkolan kuntakokeilun vaikutuksia alueen työllisyyteen seurataan aktiivisesti. ELY-keskus ja TE-toimisto osallistuvat TE-palveluita koskevan uudistuksen alueelliseen valmisteluun ja palveluiden mahdollisimman sujuvaan siirtoon valtiolta kunnille. Tuetaan muutoksen kohteena olevaa henkilöstöä ja osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten uudenlaisen toimijuuden määrittelyyn ja rakentamiseen.

Pohjanmaan TE-toimisto toimii Työkanava Oy:n koordinoivana toimistona valtakunnallisesti. Työkanava Oy on osatyökykyisten työllistämisen edistämiseksi perustettu yhtiö.

Alueella on vahvaa yhteistyötä eri koulutustoimijoiden kanssa ja on löydetty yhteinen näkemys koulutustarpeista ja kehityssuunnista. Pohjanmaan ELY-keskus ja TE-toimisto toimivat yritysten osaamistarpeiden ja koulutuksen yhteensovittamisen alustana myös jatkossa ja jatkamme hyvää yhteistyötä säännöllisissä tapaamisissa.

Nuorten työttömien työnhakijoiden työllistymisen tukemiseen kiinnitetään erityistä huomiota mm. vahvistamalla Ohjaamotoimintaa ja nuorten hyvinvointia tukevia palveluita esimerkiksi Vaasan työllisyyden ekosysteemityöskentelyllä, lisäämällä nuorille suunnattua työvoimakoulutus- ja valmennustarjontaa sekä kehittämällä ja tehostamalla nuorille suunnattua viestintää TE-toimiston palveluista. Alueella on Ohjaamot Vaasassa, Keski-Pohjanmaalla ja Pietarsaaren seudulla. Kristiinankaupungin Ohjaamo-toimintaa laajennetaan ja Laihialle ollaan perustamassa oma Ohjaamo.

Vuonna 2023 jatkuvan oppimisen alueellista verkostotyötä kehitetään alueellisten tarpeiden ja jatkuvan oppimisen sujuvampien palvelupolkujen kehittämiseksi sekä työvoimaja osaajapulaan vastaamiseksi. Myös kansallista yhteistyötä on tehty ja tullaan aktiivisesti tekemään yhdessä muun muassa muiden ELY-keskusten ja Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa.

Kotoutuja- ja maahanmuuttaja-asiakkaille luodaan Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin mukaisesti asiakaslähtöisiä palvelupolkuja ja pyritään vahvistamaan erityisesti kotoutumisen alkuvaiheen palveluita vahvalla ja viiveettömällä monialaisella palveluohjauksella yksilölliset palvelutarpeet tunnistaen. Lisäksi kansainvälisen rekrytoinnin toimenpiteissä huomioidaan alueella olevien kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen edistäminen.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	45	40	40	40
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	36	36	36	36
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	3	3	3	3

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: *Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.*

Mittari: *ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämässä (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)*

TKI-tavoitteen edistämässä merkittävimmät toimialat alueella ovat pitkän aikavälin strategisten linjausten mukaiset kärkitoimialat, joita kehitetään ekosysteemiajattelun mukaisesti laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa: uusi energiatalous, maatalouden innovaatiot ja tulevaisuuden ruoka sekä valmistava teollisuus. Pitkän aikavälin strategisissa linjauksissa on huomioitu muun muassa maakunnalliset älykkään erikoistumisen strategiat. Pohjanmaan ELY-keskuksen Team Finland -suunnitelmaa päivitetään ja kärkialojen yksityiskohtaisten toimenpidesuunnitelmien toteuttamista jatketaan. Kärkien kehittämistä ohjaavat maakuntakohtaiset alueverkotot, joissa on edustettuina mm. kehittämissyhtiöt, maakuntaliitot, yrittäjäjärjestöt, koulutusorganisaatiot ja kauppakamari. ELY-keskus on mukana maakunnallisten selviytymissuunnitelmien toimeenpanossa sekä yliopistokaupunkien innovaatioekosysteemisopimuksien mukaisessa toiminnassa. Alueellisella Team Finland -työllä pyritään elvytysvarojen tehokkaaseen käyttöön muun muassa tiedottamalla säännöllisesti ajankohtaisista hakumahdollisuuksista ydintiimin ja alueverkostojen kokouksissa sekä ELY-keskuksen laajalla viestinnällä. Aktivoidaan yritysten kehittämishankkeita, jotka kytkeytyvät laajempiin toimintaympäristön yhteiskehittämishankkeisiin (uusi alueellinen TKI-rahoitus ja valtakunnallinen EAKR:n Innovaatio- ja osaamisverkosto).

Uuden energiatalouden kärkitoimialan osalta tavoitteena on löytää ja kehittää kestäviä energiaratkaisuja. Vaasan energiaklusterin yritykset ja verkostot kehittävät pitkällä tähtäimellä ratkaisuja, joiden tavoitteena on hiilijalanjäljen merkittävä vähentäminen.

Valmistavan teollisuuden kärkitoimiala kytetään osaksi maakuntien strategioita. Kärkitoimialan tavoitteena on viennin kasvu ja lisääntyvät investoinnit uusimpaan teknologiaan nostaen samalla alueen yritysten kilpailukykyä. Työssä tullaan hyödyntämään alueen vahvuusalueita sekä Viexpon osaamista. Työvoiman saatavuuteen ja kohtaantoon panostetaan koulutusyhteistyöllä sekä kansainvälisellä rekrytoinnilla.

Maaseutuohjelman rahoituksella käynnistyi elinkeinoyhtiöiden toteuttama "Sustaining Businesses in Ostrobothnia"-hanke, jossa edistetään omistajan- ja sukupolvenvaihdoksia alueen yrityksissä.

Tulevaisuuden ruoka ja maatalouden innovaatiot -kärkitoimialan osalta tavoitteena on elintarvikeketjun kilpailukykyyn lisääminen. Tavoitteen saavuttamisen edellytyksenä on

tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan lisääminen maataloudessa ja elintarvikealalla. Jalostusasteen nostolla ja alueen oman profiilin vahvistamisella voidaan saavuttaa merkittävää kansallista ja kansainvälistä kilpailuetua. Varmistetaan, että Team Finlandin palvelut ovat näkyvästi mukana hankkeiden puitteissa perustettavissa verkostoissa ja mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa syntyvässä pysyvässä elintarvikealan kehittämisalustassa.

Alkutuotantoon liittyvän tutkimustiedon ja innovaatioiden viemistä käytäntöön rahoitetaan maaseutuohjelman yhteistyöhankkeiden avulla. Tärkeänä tavoitteena on myös maatalousyrittäjien ja tutkimuslaitosten yhteistyön tiivistäminen, jonka avulla voidaan nopeuttaa innovaatioiden käyttöönottoa ja parantaa tuotettavan tutkimustiedon hyödynnettävyyttä.

Ukrainan sodan kiihdyttämä maatalouden kustannuskriisi vaikuttaa alueen yritysten toimintaan. Maaseudun yritystukien rahoitusvälineitä käytetään laajasti maaseutuyritysten ponnisteluihin vastaamaan haasteisiin, kuten: yritystoiminnan uudelleen suuntaamiseen ja uudistamiseen esimerkiksi digitalisaation avulla, uusien tuotteiden/palvelujen kehittämiseen, yritysten tuotteiden suuntaamiseen uusille markkinoille, mukaan lukien vientiin ja uusiin asiakassegmentteihin. Kehittämiskohteisiin edistää maaseutuyrityksien mahdollisuuksia toipua toimialaa kohdanneista haasteista.

Suurin osa maan turkistarhoista sijaitsee Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella, ja elinkeinon taloudellinen tilanne on huolestuttava. Tukea tarvitaan, jotta ala voi jatkua, kunnes myynti lähtee käyntiin. Alan kehittämiseen on käynnissä useita ELY-keskuksen rahoittamia hankkeita, joilla pyritään mm. lisäämään turkistuotteiden kotimaista jalostusta ja etsitään uusia tapoja hyödyntää varjotalojen vapaana olevaa kapasiteettia.

Pohjanmaan ELY-keskus pyrkii uudistamaan hankintakulttuuriaan innovatiivisten hankintojen mahdollistamiseksi ja suunnittelee työvoimakoulutuksen hankintoja vahvasti yhdessä toimittajien ja sidosryhmien kanssa. Hankinnan lähtökohtana toimii asiakkaan yksilölliset tarpeet ja toimittajille annetaan vapaus tarjota innovatiivisia ratkaisuja. Hankinnoissa keskitytään yhä enemmän tulosten saavuttamiseen sekä tarjousten vertailuperusteina, että palkkiomalleissa. Hankinnoissa noudatetaan vastuullisuusnäkökulmaa ja vuoropuhelua toimittajien kanssa jatkuvasti.

Osaamisen kehittämisellä on merkittävä rooli TKI-tavoitteiden saavuttamisessa. Yksi keskeisimmistä keinoista on aktiivinen sidosryhmäyhteistyö laajojen verkostojen kanssa. ELY-keskus koordinoi alueellista jatkuvan oppimisen verkostoa, jossa käsitellään ja työstetään ajankohtaisia jatkuvan oppimisen teemoja. Jatkuvan oppimisen rooli on tärkeä myös Vaasan työllisyyden ekosysteemissä.

Pohjanmaan ELY-keskuksen Talent Coastline -ekosysteemi toimii osaltaan merkittävässä roolissa TKI-tavoitteen edistämässä erityisesti yritysten henkilöstön kansainvälistymisen edistämässä. Ekosysteemi toimii myös sen eteen, että kansainväliset tutkijat ja opiskelijat kytkeytyvät tiiviimmin kiinni alueen TKI-toimintaan. Talent Coastline -ekosysteemi huomioidaan myös osana Vaasan ja Kokkolan yliopistokaupunkien innovaatioekosysteemisopimusta. TYÖ2030-ohjelman aluehankkeesta saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää jatkossa myös hankinnoissa. Pohjois-Savosta saadulla Talent Boost -rahoituksella edistetään kansainvälisiä rekrytointeja työnantajille suunnattavin räätälöidyin palveluin.

Tavoite: *Aktivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Aktivointitoimet kohdistuvat Pohjanmaan ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategisissa linjauksissa valittuihin kärkitoimialojen potentiaalisimpiin yrityksiin sekä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) kautta alueen maakuntiin suuntautuvien varojen tehokkaaseen käyttöön. Kärkitoimialoina ovat uusi energiatalous, innovatiivinen alkutuotanto ja tulevaisuuden ruoka sekä valmistava teollisuus.

Aktivoinnin fokuksessa ovat kasvu- ja kansainvälistymishaluiset pk-yritykset ja työllistävät ja keskisuuriksi pyrkivät yritykset sekä uudet innovatiiviset startup-yritykset. Aktivoinnissa hyödynnetään Team Finland -verkoston tietokantoja sekä Vainua. Erilaisten aktivointikampanjoiden suunnittelua ja toteutusta tullaan toteuttamaan tiiviimmässä yhteistyössä alueen kehitysyhtiöiden kanssa. Valittujen kärkitoimialojen ympärille suunnitellaan yhteisiä teemapäiviä tai -tapahtumia. Alueellisella Team Finland -työllä pyritään elvytysvarojen tehokkaaseen käyttöön muun muassa tiedottamalla säännöllisesti ajankohtaisista hakumahdollisuuksista ydintiimin ja alueverkostojen kokouksissa sekä ELY-keskuksen laajalla viestinnällä.

Aktivointitoimien osana tehdään uusasiakashankintaa. Uusasiakashankinta kohdistuu yrityksiin, jotka eivät ole vielä Team Finland -toimijoiden asiakkaina sekä yritykset, joiden kanssa ei ole ollut aktiivisia toimia neljään vuoteen.

Aktivointitoimien lisäämisen edellytyksenä on alueen Team Finland -toimijoiden kokonaisvaltaisempi yhteinen palveluote. Saumattomaan palveluun pääsemiseksi jatketaan Team Finland -toimijoiden välisiä yhteisiä tapaamisia, koulutuksia ja yrityskäyntejä sekä hyödynnetään uutta Team Finland -toimijoiden palvelupolkua. Asiakkuudenhallintatyökalun (KasvuCRM) käyttöä seurataan säännöllisesti sekä edistetään ja tehostetaan edelleen.

Osuuskunta Viexpon NordicHub-osaamishub vie suomalaisia yrityksiä pohjoismaisille markkinoille. Toimintaa pyritään edistämään ja hyödyntämään osana Team Finland -verkoston aktivointitoimia.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Kasvu CRM-järjestelmään kirjattujen liidien määrä (kpl)	100	50	50	50

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

Pohjanmaan ELY-keskuksessa laaditaan vuosittain Team Finland -suunnitelma, joka toimii myös ELY-keskuksen yritysasiakkuussuunnitelmana. Suunnitelma päivitetään vuosittain valtakunnallisten tavoitteiden pohjalta ja alueen tarpeet huomioiden. Suunnitelma sisältää Team Finland -ydintiimin sekä alueverkostojen toiminnan vakiinnuttamisen ja yhteensovittamisen alueella. Team Finland -suunnitelman myötä ELY-keskus toteuttaa rooliaan alueellisen Team Finland -toiminnan vetäjänä ja strategian toteuttajana sekä sitoutuu osana suunnitelmaa yhteisiin viestintään ja brändin käytön linjauksiin.

Pohjanmaan ELY-keskus sitoutuu käyttämään yhteistä asiakkuudenhallintajärjestelmää. ELY-keskus pyrkii lisäämään KasvuCRM:n käytön täysimittaista hyödyntämistä yhteistyön alustana ja toimijoiden välisten liidien välittämisen työkaluna. Tavoitteena on myös selkeyttää Team Finland -toimijoiden palvelutarjontaa ja koota markkinointimateriaalia.

Asiakas keskiössä -tavoite edellyttää ydintoimijoiden ja keskeisten kumppanien roolin selkeyttämistä ja TF-palvelupolun kirkastamista sekä Team Finland -verkoston ja keskeisten kumppanien palveluiden selkeyttämistä ja parempaa koordinaatiota. Tämän vuoksi alueelliset ja kansalliset ja kansainväliset palvelut on kytkettävä sujuvasti ja asiakaslähtöisesti yhteen. Team Finland -toimijoilta tämä edellyttää proaktiivista toimintaa: palvelutarjontaan ja tuottajiin tutustumista, koulutusta sekä osaamisen jatkuvaa päivittämistä.

Vuonna 2022 valmistunutta Team Finland -toimijoiden palvelupolkua viedään käyttöön ja syksyllä valmistuvan valtakunnallisen Team Finland -strategian toimeenpanoon keskitytään.

Pohjanmaan ELY-keskus kehittää henkilöstön osaamista systemaattisesti, mikä mahdollistaa järkevämmän toiminnan Team Finland -toimijoiden kesken. Team Finland -toimijoille järjestetään säännöllisesti CRM-koulutusta ja muuta tarvittavaa koulutusta. Alueverkostotyössä panostetaan sidosryhmien palveluiden tuntemukseen.

Pohjanmaan ELY-keskuksen osaavaan työvoimaan liittyvä Talent Coastline -ekosysteemin edistäminen on osa Team Finland -toimintaa ja sisältyy ELY-keskuksen Team Finland -suunnitelmaan.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Pienille ja keskisuurille yrityksille kasvu kansainvälistymisen kautta edellyttää halua riskinottoon. Team Finland -toiminnan perimmäinen tarkoitus on yritysten aktivointi sekä kasvu- ja kansainvälistymispyrkimyksiin liittyvien riskien minimoiminen. Team Finland -toimijat arvioivat asiakkaan avuntarvetta tapauskohtaisesti ja vastaavat palvelutarpeeseen kulloinkin tarkoituksenmukaisella palveluyhdistelmällä. Tavoitteen saavuttamiseksi jatketaan tiivistä yhteistyötä Team Finland -alueverkostojen kanssa. Yrityksiä kytketään mukaan kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja rahoituksiin. Alueellisella Team Finland -työllä pyritään yritysrahoituksen tehokkaaseen käyttöön muun muassa tiedotamalla säännöllisesti ajankohtaisista hakumahdollisuuksista ydintiimin ja alueverkostojen

kokouksissa sekä ELY-keskuksen laajalla viestinnällä. Vuonna 2023 painopisteenä on erityisesti yritysten aktivointi JTF-rahoitukseen liittyen.

Talent Coastline -ekosysteemiin sisältyvä Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjanmaan TE-palveluiden KV-rekrytointi pyrkii vahvistamaan pk-yritysten kansainvälisiä rekrytointiteja. Pohjois-Savosta saadulla Talent Boost -rahoituksella edistetään kansainvälisiä rekrytointiteja työnantajille suunnattavin räätälöidyin palveluin.

Pohjanmaan ELY-keskuksen kärkitoimialojen yksityiskohtaisten toimenpidesuunnitelmien toteuttamista jatketaan ja sitä kautta tähdätään kansainvälistymisen ja liiketoiminnan uudistumiseen erityisesti kärkitoimialoilla, mutta myös muussa Team Finland -toiminnassa.

Uusiasiakashankinnalla Team Finland -palveluiden asiakkaiksi pyritään saamaan entistä enemmän kansainvälisen kasvun kynnyksellä olevia yrityksiä.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	9	11	11	11
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio) (KESELY raportoi)				
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio) (KESELY raportoi)				

Tavoite: Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.

Mittari: Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).

Pohjanmaan ELY-keskus toimii monipuolisesti korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemiseksi sekä suuntaa rahoitusta näihin palveluihin.

ELY-keskus toimeenpanee Luovan talouden tiekartan linjauksia erityisesti yrityksille suunnattujen kehittämispalvelujen osalta. Luovan talouden osalta pyritään tunnistamaan

asiakkaan kehittämistarpeet varhaisessa vaiheessa. Nykyisten yritystoiminnan alkuvaiheeseen suunnattujen tukipalvelujen lisäksi on syytä huomioida pidemmällä olevan liiketoiminnan kehittämis- ja kasvutarpeet. Alalle ominaisia ovat myös erityistapaukset, joissa toimija ei ole muodoltaan yritys, mutta jonka toiminta selkeästi profiloituu osaksi luovia aloja (esim. luovat osaajat, yhdistykset, säätiöt). Asiantuntijoiden on tärkeää oppia tunnistamaan nämä erityistapaukset ja palvella niitä tarkoituksenmukaisesti tukien alan kasvumahdollisuuksia ja uusien työpaikkojen syntymistä.

Matkailuala linkittyy Pohjanmaan ELY-keskuksen kärkitoimialoihin. Sitä kehitetään kokonaisuudessaan ja kulttuurimatkailu on osa tätä työtä. Kulttuurimatkailun osalta edistetään tulevan kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan toimenpiteitä. Kulttuurimatkailua ELY-keskus edistää rahoitustoimenpitein, yhteistyön kautta sekä koulutusten välityksellä. Rahoitusta kohdennetaan mahdollisuuksien mukaan ylimaakunnallisiin hankkeisiin esim. palvelujen tuotteistamiseen sekä kulttuurimatkailun ja luontomatkailun kehittämiseen. ELY-keskus voi rahoittaa matkailullisesti merkittävien kulttuuri- ja luontokohteiden kunnostusta maaseutuohjelman mukaisina yleishyödyllisinä investointeina. Kulttuurialan toimintaedellytyksiä ELY-keskus tukee yhteistyön avulla.

Merkittävä osa Leader-ohjelman toimenpiteistä kohdentuu kulttuuriin ja kulttuurimatkailuun. ELY-keskus osallistuu Leader-ryhmien toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoprosessiin. Työnjaosta ELY-keskuksen ja Leader-ryhmien välillä sovitaan siten, että rahoitus kulttuurialan hankkeille toimii sujuvasti.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Pohjanmaan ELY-keskus edistää kestävästä kehityksestä kaikissa toimissaan ja huomioi sen rahoituspäätöksissään. Pitkän aikavälin strategisissa linjauksissa ELY-keskusalueen yhdeksi kärkitoimialaksi on valittu maatalouden innovaatiot ja tulevaisuuden ruoka, jonka osalta pyritään lisäämään jalostusarvoa ja kasvattamaan vientiä.

Maaseuturahaston avulla edistetään maaseudun elinkeinojen, ml. ruokajärjestelmän vastuullisuutta ja kilpailukykyä. Tämä toteutuu rahoittamalla kehittämis- ja koulutushankkeita, yritysten investointi- ja kehittämistoimenpiteitä, maatilojen investointeja ja sukupolvenvaihdoksia sekä Neuvo 2020 -neuvontapalveluja. Koronavirusepidemia ja Ukrainan sota on osoittanut, että huoltovarmuudesta ja häiriötilanteisiin varautumisesta on pidettävä huolta myös jatkossa. Osallistutaan aktiivisesti erilaisiin valmiusryhmiin tärkeimpien sidosryhmien kanssa. Tämän myötä saadaan ajantasaista tietoa maaseudun eri osa-alueilta ja voidaan tarvittaessa toimia nopeasti häiriötilanteiden korjaamiseksi.

Vastuullisen ruokajärjestelmän edistämiseksi panostetaan elintarviketurvallisuuteen. Tarvikkeiden lisääntyvä tuonti ulkomailta lisää uusien tautien ja tuhoeläinten esiintymisen ja leviämisen riskejä. ELY-keskus panostaa ennaltaehkäisevään ja riskiperusteiseen toimintaan ja tekee tiivistä yhteistyötä tuottajien ja alan organisaatioiden kanssa.

Maatalouden kilpailukyvyllä on erittäin tärkeä saada alalle uusia yrittäjiä, mikä on ollut haaste jo aiemmin ja pahentunut entisestään maatalouden kustannuskriisin myötä. Tulevan rahoituskauden yksi keskeinen tavoite onkin houkutella alalle nuoria viljelijöitä. Tämä vaatii aktiivista yhteistyötä alan toimijoiden kesken.

Matkailualalla on paljon potentiaalia Pohjanmaan ELY-keskusalueella, vaikka koronapandemia on tuonut alalle haasteita. Yhdeksi kärkiteemaksi on alueella valikoitunut kestävä matkailu, jota edistetään maaseuturahaston rahoittaman "Hållbar turism i Österbotten" -hankkeen kautta. Maaseuturahaston varoilla tuetaan matkailuun liittyvän infran, mm. luontoreitistöjen kunnostushankkeita. Ylimaakunnallista yhteistyötä ja sen kehittämistä jatketaan edelleen. Lisäksi tehdään työtä matkailualan rahoituksen lisäämiseksi alueella. Matkailu on osa Invest in Finland -toimintaa ja sen tunnettuutta lisätään.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	90	90	90	90

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.

Tämä tavoite ja mittarit eivät koske Pohjanmaan ELY-keskusta.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)				
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutsoon (asteikolla 1-5)				

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutasoon (asteikolla 1-5)				

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: *Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee*

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastaa elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

Osaavan työvoiman saatavuus on pitkäaikainen ja suuri yritysten kehittymistä estävä haaste Pohjanmaan ELY-keskusalueella. Se koskettaa kaikkia toimialoja, kaiken kokoisia yrityksiä ja eri koulutusasteita. Osaamisen varmistaminen on yksi olennaisista läpileikkaavista teemoista Pohjanmaan ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategisissa linjauksissa.

Alue on positiivisen rakennemuutoksen kynnyksellä erityisesti uusien akkuekosysteemiin liittyvien investointien vuoksi. Alueen yritykset ovat jo pitkään kärsineet jatkuvasta työvoimapulasta, ja tulevat suuret hankkeet lisäävät työvoimatarpeita entisestään. Alueella tarvitaan voimakkaita panostuksia muun muassa osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseen.

ELY-keskus pyrkii edistämään osaavan työvoiman saatavuutta laajasti eri ammattialat kattavien työvoimakoulutusten ja erityisesti yhteishankintakoulutusten kautta. Työnhakijoiden osaamistasoa nostetaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti, huomioiden alueen työvoiman tarve, jotta työpaikka ja osaava työntekijä kohtaisivat parhaimmalla mahdollisella tavalla. Omaehtoisen opiskelun mahdollistaminen työttömyysetuudella on ollut alueella systemaattista ja se on nähty ja nähdään jatkossakin vaikuttavana toimenpiteenä osaamisvajeeseen ja osaamisen kehittämiseen.

Koulutus- ja osaajatarjonnan yhteensovittamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota yritysten kokonaiskehittämiseen. Team Finland -toiminnassa esimerkiksi yrityskäynneillä ilmi tulevien rekryointitarpeiden yhteydessä käydään läpi yrityksen kehitysnäkymät. Niiden näkökulmasta esiin nousevat osaamiskapeikat pyritään kuroma umpeen Team Finland -toimijoiden laajan työkalupakin työkaluilla.

Osaamisen kehittämisessä yksi keskeisimmistä keinoista on aktiivinen sidosryhmäyhteistyö laajojen verkostojen kanssa. Pohjanmaan ELY-keskus ja TE-toimisto pyrkivät tunnistamaan uusia osaamistarpeita ja nostamaan esille puuttuvaa osaamista erilaisten alueellisten työryhmien kautta, joita ovat esimerkiksi koulutuksen neuvottelukunta, ELO-jaostot Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla, jatkuvan oppimisen alueellinen verkosto,

maakunnallinen ennakkointityö ja kauppakamarin osaamisvaliokunta. ELY-keskuksen yhteistyö oppilaitosten ja korkeakoulujen sekä työnantajien kanssa on luonut koulutustarjontaa, joka vastaa hyvin työmarkkinoiden kysyntään. ELY-keskus jatkaa tiivistä yhteistyötä ja jatkuvaa vuoropuhelua alueen oppilaitosten ja korkeakoulujen sekä työnantajien kanssa.

Pohjanmaan TE-toimisto toimii Työkanava Oy:n koordinoivana toimistona valtakunnallisesti. Työkanava Oy on osatyökykyisten työllistämisen edistämiseksi perustettu yhtiö.

Työvoima- ja osaamistarpeiden ennakkointia toteutetaan nykyisillä työkaluilla ja osallistutaan ministeriön vetämään ennakkoinnin kehittämistyöhön. Suupohjan rannikkoseudulle on asetettu ennakkointi- ja tilannekuvatyöryhmä, joka toimii vuoden 2023 loppuun saakka. ELY-keskus on jo saanut erityisen hyviä tuloksia työllistymisessä räätälöityjen koulutusten ja yhteishankintakoulutusten kautta. Myös palkkatukea on suunnattu yritysten käyttöön hyvin tuloksin. Työtä jatketaan ja kehitetään myös tulevina vuosina.

Maaseutuohjelman koulutus- ja tiedonvälityshankkeiden avulla nostetaan maaseutuyrittäjien osaamista. Niiden merkitys on suuri erityisesti maatalouden erityisalojen sekä digitalisaatioon liittyvän tutkimustiedon välittämisessä.

Maassa oleville kansainvälisille osaajille ja ulkomailta rekrytoitavalla työvoimalle luodaan kotimaisten kielten hallintaa tukevia monipuolisia ratkaisuja yhdessä sidosryhmien ja työnantajien kanssa sekä tiivistetään yhteistyötä kansainvälisen rekrytointimallia koordinoivan Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Työllisyysastetavoitteen saavuttamiseksi on välttämätöntä kehittää elinikäistä / jatkuvaa oppimista, jotta kaikki alueen työvoimapotentiaali saadaan yritysten käyttöön. Tiedonvaihdollisin keinoin huomiota suunnataan sinne, missä työvoimatarpeita eniten on. Laajan yhteistyöverkoston kesken vaihdetaan tietoa osaamistarpeista, jotta koulutuksia voidaan suunnata työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti.

Elinikäisen ohjauksen palveluiden laatua seurataan ja kehitetään Pohjanmaan maakunnan osalta maakuntahallituksen asettamassa koulutuksen neuvottelukunnassa, jossa käsitellään koulutussektorin tarpeita, alueelliseen koulutukseen liittyvää yhteistyötä ja edunvalvontaa, toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia, maakunnallisen koulutusstrategian toteutumista sekä sen alaisten jaosten toiminnan vaikutuksia. Vastaavasti Keski-Pohjanmaan liitto on myös käynnistänyt osaamisen varmistamiseen tähtäävän osaamisstrategiatyön, jossa ELY-keskus ja TE-toimisto ovat kiinteästi mukana. Pohjanmaan ELY-keskus ja Aluehallintovirasto vetävät Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa toimivia ELO-jaoksia.

Pohjanmaan ELY-keskus koordinoi alueellista jatkuvan oppimisen verkostoa ja osallistuu kansallisen tason toimintaan. Alueellisen toiminnan tarkoituksena on vaihtaa tietoa, välttää päällekkäisyyksiä ja vahvistaa yhteistyötä alueen jatkuvan oppimisen toimijoiden välillä. ELY-keskus on käynyt ja tulee edelleen käymään korkeakoulujen kanssa opetus- ja kulttuuriministeriön jatkuvan oppimisen rahoituksen suuntaamisesta ja sen tuloksista.

ELY-keskus osallistuu myös korkeakoulujen jatkuvan oppimisen ohjausryhmiin. Jatkuvan oppimisen uudistaminen tulee näkymään keskeisesti myös ELY-keskuksen toiminnassa tutkintotavoitteisen ja työvoimakoulutuksen rajapintojen kehittämisessä.

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Mittari: *Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).*

Pohjanmaan ELY-keskuksen jo pitkät kansainväliset perinteet omaavalla alueella ulkomaalainen työvoima on yksi keskeisistä tekijöistä työllisyystavoitteiden saavuttamisessa. Alueella on monia kuntia, joilla voidaan katsoa olevan täystyöllisyys ja työvoiman maahanmuutto onkin elinehto alueen yritysten toiminnalle, kasvuille ja kansainvälistymiselle.

Pohjanmaan ELY-keskuksen koordinoima alueellinen Talent Coastline -ekosysteemi toteuttaa alueella kansallista Talent Boost -ohjelmaa. Ekosysteemin päätarkoituksena on veto- ja pitovoiman kehittäminen ja työvoiman maahanmuuton mahdollistaminen entistä tehokkaammin. Talent Coastline -ekosysteemi tavoittelee yhteistyöalustan tarjoamista alueen Talent Boost -toimijoille.

Työvoiman maahanmuuttoa pyritään lisäämään ja kansainvälisten opiskelijoiden osaaminen pyritään saamaan paremmin yritysten käyttöön. Talent Coastline -ekosysteemissä toimii kv-rekrytiimi, joka erityisesti keskittyy alueen yritysten kansainvälisten rekrytointien tukemiseen. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään akkuteollisuuden mahdollisiin kansainvälisiin rekrytointitarpeisiin.

Pohjanmaan ELY-keskus osallistuu alkuvuodesta 2023 päättyvään saatavuusharkinnan pilotointiin. Maassa oleville kansainvälisille osaajille ja ulkomailta rekrytoitavalla työvoimalle luodaan kotimaisten kielten hallintaa tukevia monipuolisia ratkaisuja (ml. työpaikkasuomea ja -ruotsia -koulutukset) yhdessä sidosryhmien ja työnantajien kanssa sekä tiivistetään yhteistyötä kansainvälisen rekrytointimallia koordinoivan Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Pohjanmaan ELY-keskus ja TE-toimisto osallistuvat kansainvälisiin rekrytointihankkeisiin aktiivisesti ja alueen työvoimatarpeiden mukaisesti.

Kansainvälisten opiskelijoiden työelämäyhteyksiä kehitetään osana Talent Coastline -ekosysteemiä korkeakoulujen, ELY-keskuksen ja TE-toimiston voimavaroja yhdistäen ja hyödyntäen myös kauppakamarin ja elinkeino-yhtiöiden panostuksia ja verkostoja. Selkeytetään alueen Talent Hub -korkeakoulujen koordinaatoroolia sekä yleisesti korkeakoulutettujen palveluohjausta ja -tarjontaa. Lisäksi yhteiskehitetään SIMHE-statuksen saaneen Vaasan yliopiston kanssa Talent Coastlinen palvelutarjoamaa korkeakoulutetuille.

Team Finland -toimijoiden osalta tarvitaan palvelumuotoilua ja uusia palveluita kansainvälisten osaajien ja työperäisen maahanmuuton mahdollistamiseksi.

Alueen hyvät kotoutumisen pilarit perustuvat alueen monimuotoiseen maahanmuuttoon, strategisesti suunniteltuihin palvelukokonaisuuksiin sekä vahvoihin kumppanuuksiin ja yhteistyöhön. ELY-keskus, TE-toimisto, kunnat ja koulutusorganisaatiot tekevät suunnit-

telmallista ja strategista työtä kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämiseksi. Pakolaisten vastaanotto on kunnissa suunnitelmallista ja kotoutuja-asiakkaat nähdään aktiivisina toimijoina ja elinkeinoelämän yhtenä voimavarana. Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymä, Vaasan työllisyyden ekosysteemi, Keski-Pohjanmaan työllisyyden kuntakokeilu sekä kotoutumislain uudistaminen ja Pohjoismaiden työvoimapaalveluiden malli vaikuttavat kotouttamispalveluiden uudelleen järjestäytymiseen ja palvelumuotoiluun alueella. Pohjanmaan ELY-keskus on vahvasti kehittämistyössä mukana. Tavoitteena on mm. se, että kuntien kotoutumispalvelut olisivat laajemman asiakasryhmän käytössä myös asettautumista tukevin palveluina (mm. puoliset, työperäiset maahanmuuttajat) ja, että kuntien matalan kynnyksen maahanmuuttajien tno-palveluilla olisi vahvempi asema kotouttamistyössä. Kotoutuja- ja maahanmuuttaja-asiakkaille suunnattuja työvoimakoulutuksia ja -valmennuksia pyritään kehittämään edelleen siten, että ne luovat loogisia koulutuspolkuja huomioiden sekä asiakasryhmien että yksilöiden erilaiset tarpeet työllistymisen tukemisessa.

Tilapäistä suojelua saaneiden osalta pyritään edistämään työllistymistä sekä kotoutumista ja kuntaan siirtymistä mahdollisten kotikuntamerkinän saatuaan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kielikoulutuksiin ja osaamisen tunnistamiseen.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Pohjanmaan ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin on nostettu kärkitoimiala uusi energiatalous, joka käsittää kiertotalouden, biotalouden, clean techin ja energiavarastoinnin. Yritysrahoituksessa vähähiilisyys on painopisteenä sekä maaseuturahaston että rakennerahastovaroin tuettavissa hankkeissa. Pohjanmaan ELY-keskukseen on vuonna 2021 perustettu ilmastotiimi, johon kuuluu yksiköiden asiantuntijoita ja johtoa. Ilmastotiimi jatkaa aktiivista toimintaansa vuonna 2023. Lisäksi ELY-keskuksesta on edustaja mukana kolmen pohjalaismaakunnan yhteisessä ilmastotyössä.

Toiminnassa edistetään ja toimeenpannaan vuonna 2022 hyväksytyjä ilmastopolitiikan suunnitelmia ja strategioita. Tehdään laajamittaista yhteistyötä yritysten vihreän siirtymän aktivoimiseksi ja tukemiseksi. Näin pyritään edesauttamaan yritysten kykyä vastata ilmastomuutoksen haasteisiin sekä entisestään vahvistamaan suomalaisten yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Noudatetaan DNSH-periaatetta varmistaaksemme toimenpiteiden positiiviset kokonaisvaikutukset. Tehdään aktiivista yhteistyötä ohjaavien tahojen kanssa ja annetaan oma panos uuden strategiakauden ilmastotavoitteiden ja -mittarien valmisteluun.

Vähähiilliseen talouteen siirtymiseen tähtäävät toimenpiteet ovat tärkeässä asemassa alueella. Vaasan energiaklusterin yritykset ja verkostot kehittävät pitkällä tähtäimellä ratkaisuja, joiden tavoitteena on hiilijalanjäljen merkittävä vähentäminen. EU:n elvytysvaroilla ja uuden ohjelmakauden rahoituksella tuetaan vihreää siirtymää voimakkaasti. Team Finland -toiminnan yhtenä päätavoitteena on saada EU:n elvytysvarat tehokkaaseen käyttöön alueella. ELY-keskus informoi TEM:n ja MMM:n hallinnonalan ajankohtaisista rahoitushauista alueverkoston kokouksissa säännöllisesti. Tätä kautta rahoituksia pyritään saamaan mahdollisimman paljon alueen yrityksille.

Maaseudulla on ratkaisuja moneen ympäristöongelmaan. Ilmastonmuutosta hillitään tukemalla uusiutuvan energian, kiertotalouden ja biotalouden hyödyntämistä. Maaseuturahaston avulla tuetaan yrityksiä ja kehittämishankkeita, jotka edistävät kestävää elinkeinotoimintaa ottamalla käyttöön uusia ympäristöystävällisiä tuotantomenetelmiä ja materiaali- ja energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä. ELY-keskus rahoittaa kehittämis- ja koulutushankkeita, joiden tavoitteena on lisätä maataloustuottajien ja muiden yrittäjien tietämystä hiilineutraaleista ratkaisuista. Maatalouden investointituella tuetaan ympäristöä parantavia hankkeita. ELY-keskus tukee uusien energiatehokkaiden tuotantorakennusten rakentamista, biokaasulaitosten rakentamista, aurinkopaneelien hankintaa ja muita vähähiilisyteen vaikuttavia hankkeita. Viljelijöiden koulutustilaisuuksissa informoidaan ympäristön hyvää tilaa tukevista tukimuodoista, kuten luonnon monimuotoisuutta edistävästä ympäristötuista.

Kestävällä metsätaloudella on merkittäviä vaikutuksia hiilen sitomiseen. Maaseuturahaston koulutushankkeilla voidaan lisätä metsänomistajien osaamista kestävästä metsän hoidosta ja käytöstä.

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Pohjanmaan ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin on nostettu kärkitoimiala uusi energiatalous, joka käsittää kiertotalouden, biotalouden, clean techin ja energiavarastoinnin. ELY-keskus edistää kiertotaloutta monilla eri toimenpiteillä ja huomioi sen rahoituspäätöksissään. EU:n elvytysvaroilla ja uuden ohjelmakauden rahoituksella tuetaan vihreää siirtymää voimakkaasti. Team Finland -toiminnan yhtenä päätavoitteena on saada EU:n elvytysvarat tehokkaaseen käyttöön alueella. ELY-keskus informoi TEM:n ja MMM:n hallinnonalan ajankohtaisista rahoitushauista alueverkoston kokouksissa säännöllisesti. Tätä kautta rahoituksia pyritään saamaan mahdollisimman paljon alueen yrityksille.

Team Finland -toiminnan toimenpiteet uusiutuvan energiatalouden kärkitoimialan osalta kohdistuvat vahvasti yritysten liiketoimintamahdollisuuksiin sekä niiden kehittämiseen klusterin sisällä ja rajapinnoilla. Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella toimii merkittäviä teemaan liittyviä hankkeita kuten Vaasassa VASEKin Circular Insight & Transition -kiertotaloushanke sekä Keski-Pohjanmaalla Biovalley Finland -hanke. Hankkeen tavoitteena on luoda Keski-Pohjanmaan Biolaaksosta kansainvälisesti houkutteleva kiertotalouden ekosysteemi, jossa syntyy uusia yrityksiä, työpaikkoja ja investointeja. Pietarsaaren seudulla toimii merkittävä bioklusteri, johon kuuluu muun muassa puu-, sellu- ja paperituotannon teollisuuskeskittymä.

Maaseuturahaston avulla tuetaan yrityksiä ja kehittämishankkeita, jotka hyödyntävät kiertotalouden antamia mahdollisuuksia. Maatalouspuolella tuetaan ympäristöä parantavia hankkeita. Maatiloilla tehdään energiantuotannon rakentamisinvestointeja, joissa otetaan käyttöön uusiutuvia energiamuotoja.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Tämä mittari ei koske Pohjanmaan ELY-keskusta.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Pohjanmaan ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin on nostettu kärkitoimiala uusi energiatalous, joka käsittää kiertotalouden, biotalouden, clean techin ja energiavarastoinnin. ELY-keskus edistää ilmastonmuutoksen ehkäisyä ja siihen sopeutumista monilla eri toimenpiteillä ja huomioi sen rahoituspäätöksissään.

Pohjanmaan ELY-keskukseen on vuonna 2021 perustettu ilmastotiimi, johon kuuluu yksiköiden asiantuntijoita ja johtoa. Ilmastotiimi jatkaa aktiivista toimintaansa vuonna 2023. Lisäksi ELY-keskuksesta on edustaja mukana kolmen pohjalaismaakunnan yhteisessä ilmastotyössä.

Uusiutuvan energian, biotalouden ja kiertotalouden tehokkaampi hyödyntäminen edellyttää lisää osaamista kaikille toimijoille. ELY-keskus tukee osaamisen lisäämiseen panostavia kehittämishankkeita.

Happamat sulfaattimaat ovat ongelmallisia vesistöjen kannalta Pohjanmaan rannikolla. Vesistöjen suojelua on parannettu esimerkiksi jo päättyneellä ”Pohjanmaan Ravinneratas”-hankkeella sekä vielä käynnissä olevalla ”Viisasta vesiensuojelua – Vettigt vattenskydd”-hankkeella, joiden tavoitteena on tehostaa ravinnevirtojen hyödyntämistä, vähentää vesistökuormitusta ja lisätä tietämystä vesiensuojelusta.

Ympäristön kannalta on tärkeää panostaa salaojitukseen, säätösalojitukseen sekä myös tilusjärjestelyihin. ELY-keskus tukee ravinteiden huuhtoutumista vähentäviä säätösalojituksia. Maaseuturahaston hanketukien avulla edistetään monipuolisesti hiilensidontaa lisäävien ja ilmastopäästöjä vähentävien menetelmien kehittämistä maa- ja metsätaloudessa. Hankkeiden kautta edistetään mm. peltojen kuivatuksen tilaa, tilusrakenteen kehitystä sekä ilmastoystävällisiä vaihtoehtoja turve- ja suomaiden käsittelyyn maa- ja metsätaloudessa. Kasvihuoneiden ympäristökuormituksen pienentämistä tutkitaan vuoden 2023 aikana päättyvällä Cirkulär växthusekonomi (VattRe) -hankkeessa.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Nämä tavoitteet ja mittarit eivät koske Pohjanmaan ELY-keskusta.

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seurantaan toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)				

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpiteohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierroon elvyttäminen, metsien ja peltöjen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

Mittari: *Vesistökunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen).*

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestävästä kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Pohjanmaan ELY-keskus on mukana alueen keskuskaupunkien elinkeinojen kehittämisessä ja tukee sitä kautta kestävästä kaupunkikehitystä ja kaupunkien kasvuedellytyksiä. Pohjanmaan ELY-keskus tekee yhteistyötä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa, joka hoitaa L- ja Y-vastuualueita Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa.

Erityisesti kansainvälisten osaajien houkuttelussa kulttuuriympäristö korostuu vetovoimatekijänä. Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella vetovoimatekijät syntyvät kaupunkikulttuurin sekä maaseudun ja merellisen ympäristön yhteydestä. Alueella kaupungit ovat helposti saavutettavia, joten maaseutumainen asuminen on mahdollista yhdistää kaupunkien palveluihin ja kulttuuriin ja tämän mahdollisuuden korostaminen muodostaa sekä veto- että pitovoimaa, jota kansainvälisten osaajien houkuttelussa tulee korostaa ja brändätä koko alueen yhteiseksi viestiksi.

Maaseuturahaston avulla tuetaan toimintaedellytysten luomista yritystoiminnalle, asumiselle ja työnteolle maaseudulla. Työn murros ja lisääntynyt etätyö tarjoavat myös korona-aikaan uusia mahdollisuuksia maaseudulle. Joustavien työolosuhteiden, etätyömahdollisuuksien ja digitalisaation avulla edistetään monipaikkaisuutta. Digitalisaation myötä etäisyydet maaseudun ja kaupungin välillä pienenevät. Näin kaupunki- ja maaseutualueiden vuorovaikutus ja ihmisten joustava arki ja asuminen helpottuu. Pk-yritysten etätyömahdollisuuksia edistetään-”Hållbart distansarbete – Kestävä etätyö”-hankkeessa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)				

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): *Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).*

Vahvistetaan ELY-keskuksen roolia valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen (ALKE-päätös) edistäjänä ja aluekehittämistoimijana yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden kumppaneiden kanssa. Lisäksi edistetään maakuntaohjelmien toimeenpanoa.

ELY-keskuksen ja TE-toimiston palvelujen (mm. osaava työvoima, yrittäjyys, elinkeinojen kehittäminen) suuntaamisessa huomioidaan valtakunnalliset ja alueelliset aluekehittämistä koskevat painopisteet ja linjaukset.

ELY-keskus on mukana maakunnallisten selviytymissuunnitelmien toimeenpanossa sekä yliopistokaupunkien innovaatioekosysteemisopimuksien mukaisessa toiminnassa.

Mittari b): Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).

Tämä mittari ei koske Pohjanmaan ELY-keskusta.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY-strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämisspätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF-arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

Osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten yhteisen asiakkuudenhallintajärjestelmän ja asiakaskokemuksen mittaamisen selvitys- ja kehittämistyöhön sekä toimeenpanoon. ELY-keskus jatkaa systemaattisesti työtä KasvuCRM:n tehokkaamman ja laaja-alaisemman käytön edistämiseksi sekä parhaiten kaikkia Team Finland-toimijoita palvelevien kirjausmerkintöjen yhdenmukaistamiseksi.

Pohjanmaan ELY-keskus toteuttaa säännöllisesti CAF-arvioinnin ja laatii toimenpiteet tulosten käytäntöön viemiseksi.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. ELY-keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanoon sitoudutaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntymistä.*

Valtakunnallisessa valmistelussa oleva TE-digi-hanke tulee valmistuessaan vaikuttamaan asiakaspalveluprosesseihin.

Pohjanmaan ELY-keskuksen johto ja henkilöstö huomioivat ELY-keskusten yhteisen asiakkuusstrategian periaatteet toiminnassaan ja osallistuvat aktiivisesti sen toimeenpanoon. Johdamme ELY-keskusten asiakaskokemusta mm. asiakkuusosaamista kehittämällä. Kehitämme palveluja ja prosesseja asiakastarvelähtöisesti. Vastaamme asiakkaiden tarpeisiin ratkaisukeskeisesti ja yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa yli vastuualuerajojen aikaansaadaksemme mahdollisimman suurta vaikutavuutta.

ELY-keskus pyrkii edistämään innovatiivisia ja digitaalisia ratkaisuja hankinnoissa ja esimerkiksi koulutusten järjestämisessä. Tärkeää on saada palvelut järjestettyä kustannustehokkaasti mutta tarvelähtöisesti digitaalisuutta hyödyntäen, sillä perinteisin muodoin toteutetuissa koulutuksissa haasteena on saada riittävän suuria ryhmiä. Esimerkiksi maahanmuuttajia on pienemmissä kunnissa vähän ja kotoutumiskoulutusryhmiä on ajoittain vaikea saada kasaan tarpeiden mukaisesti. Uusilla alueellisilla digitaalisilla toimilla vähennetään jonotusaikoja koulutukseen ja vahvistetaan kotoutumisajan tehokasta käyttöä.

Aktiivisen sosiaalisen median viestinnän kautta informoidaan asiakkaita ajankohtaisista asioista. Kaikessa viestinnässä huomioidaan saavutettavuus mm. videoiden tekstitys, vaihtoehtoiset kuvatestit. ELY-keskus ja TE-toimisto ottavat huomioon KEHAn ohjeistukset saavutettavuudesta.

Pohjanmaan ELY-keskus osallistuu yhteisen viestintästrategian toimeenpanoon muiden ELY-keskusten kanssa. Yhteisen viestintästrategian tavoitteena on parantaa asiakasviestintää, selkeyttää organisaation ydinviestejä ja brändiä sekä vahvistaa henkilöstön viestintätaitoja.

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikkariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

Pohjanmaan ELY-keskuksessa on siirrytty hybridimalliseen työskentelytapaan ja siten paikkariippumaton työskentely on mahdollista.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (TA)	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

Pohjanmaan ELY-keskuksen tekemissä palveluhankinnoissa hyödynnetään innovatiivisia hankintoja; kokeillaan uudenlaisia lähestymiskulmia hankintojen suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa sekä pilotoidaan uudenlaisia palveluja. Innovatiivisilla hankinnoilla vahvistetaan osaltaan alueen vaikuttavia TE-palveluja. Ajureina ovat työvoiman saataavuus, kasvu, kansainvälistyminen, yrittäjyys ja tuloksellisuus.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asioinnin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

Pohjanmaan ELY-keskus jatkaa aktiivista verkostoyhteistyötä alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa.

ELY-keskus pyrkii muodostamaan yhteistyökumppaneiden, kuten elinkeino-yhtiöiden, kauppakamarin, yrittäjäjärjestöjen ja liittojen kanssa yhteisen näkemyksen siitä, minkä alan osaajia alueelle pyritään houkuttelemaan. Osaajien houkuttelu vaatii vahvoja markkinointiresursseja sekä yhdessä tekemistä ja toimenpiteiden tulee perustua strategiseen suunnitteluun. Talent Coastline kehittää alustaa aluetoimijoille varmistaa sujuvaa tiedonvaihtoa, toiminnan yhdensuuntaisuutta, sekä kansainvälisten osaajien osallistumismahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen. Euroopan sisäisessä rekrytoinnissa hyödynnetään EURES-verkosta ja Business Finlandin palveluita sekä Talent Boost -hankkeen toimintoja. Merenkurkkuun tullut uusi energiatehokas ja nopea Aurora Botnia -matkustajalaiva mahdollistaa työssäkäynnin Merenkurkun molemmin puolin ja tarkoituksena onkin kartoittaa mahdollisuudet yhteiseen houkutteluun ja rekrytointitoimenpiteisiin pohjoismaisten kumppanien kanssa. Tätä tukee myös Viexpon hallinnoima pohjoismaisen kansainvälisen liiketoiminnan ja viennin osaamishub, NordicHub.

Koulutuksen osalta resurssien tehokas käyttö edellyttää alueellisia ratkaisuja ja digitaalisuuden yksilöllistä hyödyntämistä. Asiakaspalvelussa edistetään uudenlaisten ratkaisujen käyttöönottoa. Erityisesti nuorten palveluiden osalta tämä on keskeistä. Palveluiden toteuttamisessa otetaan huomioon tietoturva-vaatimukset. Huomiota tulee kiinnittää myös mahdollisuuteen saada palvelua englannin kielellä.

Aktiivinen osallistuminen erilaisiin tapahtumiin, toimiminen yhteistyökumppanina ja tiedonvälittäjänä on tärkeä osa Pohjanmaan ELY-keskuksen viestintää. Verkkosivut pidetään ajan tasalla ja uusista ajankohtaisista asioista tiedotetaan niin sosiaalisessa mediassa kuin verkkosivuille. Aktiivinen tiedottaminen vahvistaa myös mediasuhteita. Ajankohtaisista asioista tiedotetaan aktiivisesti ja säännöllisesti myös uutiskirjeiden kautta. Pohjanmaan ELY-keskuksen viestintä toimii ELY-keskuksen edustajana Team Finland -viestintäryhmässä, jonka tavoitteena on parantaa yhteistyössä Team Finland -viestintää valtakunnallisesti eri ydintoimijoiden kanssa.

Tavoite: *ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle on käynnistetty yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmaa pa-*

nostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyyden nostamiseen, siirrytään palvelukohtaisesta/vastuualuekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteentoimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä. Digikyvykkyyden nostamista tuetaan myös vuonna 2022 perustetun digiyhdyshenkilöverkoston avulla.

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset ottavat käyttöön ohjelman tuottamia ratkaisuja ja sitoutuvat tukemaan niiden käyttöä virastoissa.

Vuoden 2022 aikana on toteutettu digikyvykkyyden ulkoinen asiantuntija-arviointi. Vuodelle 2023 ELY-keskusten yhteinen digikyvykkyyden tavoitetaso on vähintään 3,2 (asteikko 1–5).

Pohjanmaan ELY-keskus sitoutuu osaltaan em. tavoitteen toteuttamiseen. ELY-keskuksesta on nimetty digiyhdyshenkilö, joka osallistuu aktiivisesti verkoston toimintaan sekä tuo ajankohtaisia asioita ELY-keskuksen johtoryhmään. ELY-keskuksesta ja TE-toimistosta on nimetty osallistujia digityöympäristön osaamisverkostoon. Henkilöt edistävät digiasioiden osaamisen kehittämistä ELY-keskuksessa ja TE-toimistossa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)				

Mittari: Tietoturvan taso (sanallinen).

Varmistetaan, että ELY-keskuksen ja TE-toimiston toiminta täyttää sekä 1.1.2020 voimaan tulleen tiedonhallintalain, että maksajavirastotoiminnan tietoturva vaatimukset. Lakisääteisten tehtävien kannalta kriittiset palvelut on tunnistettu ja niille on laadittu jatkuvuussuunnitelmat. Pohjanmaan ELY-keskus on tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintayksikkö, joka noudattaa yhteistä ELY/TET/KEHA-tiedonhallintamallia sekä osallistuu tiedonhallintamallin kehittämiseen ja ylläpitoon siihen asetettujen yhteistyöryhmien kautta.

Tietoturvaryhmä kokoontuu neljännesvuosittain ja johdon katselmuksia pidetään kaksi kertaa vuoden aikana. Tietoturvan tason itsearviointi, riskiarvioinnin päivitys sekä dokumenttien ajantasaisuuden tarkastelu tehdään vuosikellon mukaan kerran vuodessa.

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Pohjanmaan ELY-keskuksen teemat HR-johtamisen kolmeen strategiseen teemaan ja oteltuna:

1. Osaamisen kehittäminen:
 - Toimitaan valmentavan työkalutuurin periaatteiden mukaisesti, jotka on omaksumattu vuosina 2021–2022 käytyjen koulutusten aikana.
 - Pohjanmaan ELY-keskuksen työhyvinvointiryhmässä on yhdistetty virkistystoiminta ja työhyvinvointitoiminta. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi järjestetään esim. luentoja tai muita tilaisuuksia.
 - ELY-keskuksen ja TE-toimiston henkilöstö suorittavat eOppivassa Digiturvallinen työelämä, Toimi turvallisesti digimaailmassa sekä Tietosuoja ABC kurssit. Koulutukset sisällytetään myös tietoturvan koulutus- ja viestintäsuunnitelmaan. Huolehditaan, että uudet ELY-keskuksen ja TE-toimiston työntekijät suorittavat em. kurssit.
2. Liikkuvuuden edistäminen:
 - Tehtävänkiertoa ELY-keskuksen ja TE-toimiston välillä ja virastojen sisällä edistetään. Esimiehet ottavat tehtävänkierron mahdollisuuden erikseen esille kehityskeskusteluissa.
3. Työnantajakuvan uudistaminen:
 - ELY-keskus tarjoaa harjoittelupaikkoja opiskelijoille ja koululaisille.
 - Kehitetään ja vahvistetaan verkostoyhteistyötä, mediasuhteita ja somenäkyvyyttä viestintästrategian mukaisesti. Hyödynnetään rekrytointit-osiota ELY-keskuksen internet-sivuilla. Hyödynnetään sosiaalista mediaa työnantajakuvan viestinnässä. Työnantajakuvan uudistaminen on yhtenä painopisteenä ELY-keskuksen viestinnässä.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

Pohjanmaan ELY-keskukselle on määritetty seuraavat erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät:

- Maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvät tehtävät Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla
- Kasvihuonetuotannon tuki ja puutarhatuotteiden varastointituki (Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu, Lappi)

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen menettelyjä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2023 sitovasti. Vuosien 2024–2026 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamenomäärärahajako.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2023 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiina Korhonen, ylijohaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

Ruokavirasto

Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö

Pohjanmaan ELY-keskus

Timo Saari, ylijohaja

ELY-KESKUSTEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAN ALUSTAVA JAKO VUODELLE 2023, LUONNOS 24.11.2022

Liite

	Jako 2022 (pl. kerta- luonteiset, matkat, muut me- not, virkis- tys)	Matkat, muut me- not ja vir- kistys	Palkkaus- ten tarkis- tukset	Toimitila- ja mat- kasäästöt	Ympäristöso- pimuksiin (CAP27) liit- tyvät sopi- muskäsitte- lyt	Monitorointi (CAP27)	Luonnonsuojelu- lain uudistami- sesta johtuvat li- sätehtävät	Vihreän siirty- män vauhdit- taminen	Rahoituskau- den vaihtumi- sen lisäresurs- sit	HE kotoutu- mislain muuttami- sesta, tila- päinen suo- jelu	Muut muu- tokset	MÄÄRÄRAH A YHTEENSÄ
Uusimaa	14 060 741	530 080	322 500	-40 100	73 200	39 900	180 300	525 000	38 200	263 200	0	15 993 021
Varsinais-Suomi	12 816 800	738 020	294 000	-106 400	187 300	64 700	120 100	375 000	97 600	197 400	60 900	14 845 420
Satakunta	2 350 400	124 500	53 900	-15 600	54 400	41 200	0	0	28 400	65 800	0	2 703 000
Häme	6 028 400	203 760	138 300	-25 400	93 500	44 400	180 700	375 000	48 700	131 600	75 000	7 293 960
Pirkanmaa	6 231 000	392 200	143 000	-52 300	82 000	54 800	120 500	450 000	42 700	65 800	0	7 529 700
Kaakkois-Suomi	9 054 100	412 480	207 700	-57 200	47 900	37 400	90 400	75 000	25 000	65 800	0	9 958 580
Etelä-Savo	5 737 459	245 840	131 600	-26 300	92 000	25 500	60 300	0	48 000	65 800	1 013 000	7 393 199
Pohjois-Savo	7 663 600	415 140	175 800	-54 100	132 200	46 600	120 500	150 000	68 900	65 800	0	8 784 440
Pohjois-Karjala	4 097 300	182 060	94 000	-18 600	58 500	26 100	60 300	0	30 500	65 800	60 900	4 656 860
Keski-Suomi	9 505 300	365 560	218 100	-46 400	62 000	33 300	60 300	75 000	32 300	65 800	60 900	10 432 160
Etelä-Pohjanmaa	9 902 600	486 340	227 200	-75 800	31 100	77 900	120 500	825 000	16 200	65 800	0	11 676 840
Pohjanmaa	3 285 200	175 340	75 400	-20 300	82 000	59 000	0	0	42 700	131 600	0	3 830 940
Pohjois-Pohjanmaa	9 188 800	437 260	210 800	-66 900	134 500	61 100	120 500	525 000	70 100	65 800	1 317 800	12 064 760
Kainuu	3 687 200	188 420	84 600	-27 100	30 000	12 500	60 300	75 000	15 600	65 800	0	4 192 320
Lappi	9 360 900	487 920	214 800	-82 200	48 100	18 400	60 300	75 000	25 100	65 800	25 000	10 299 120
KEHA oma toiminta	24 663 200	899 300	565 800	-105 300	0	0	0	0	0	197 400	183 000	26 403 400
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	36 559 868	0	0	-622 000	391 300	207 200	220 000	571 600	70 000	230 000	592 500	38 220 468
TE-ASPA	5 073 600	0	116 400	0	0	0	0	0	0	0	0	5 190 000
YHTEENSÄ	179 266 468	6 284 220	3 273 900	-1 442 000	1 600 000	850 000	1 575 000	4 096 600	700 000	1 875 000	3 389 000	201 468 188